

Nit de la Geografia (2019)

Ascensió nocturna al Montmaneu

Jesús Burgueño

La primera celebració de la Nit de la Geografia a Lleida es pot qualificar d'èxit, gràcies a que la pluja, persistent durant tot el dia, afortunadament va obrir un parèntesi de treva coincidint amb les hores de l'activitat. Si bé els xàfeces precedents van restar assistència a l'activitat respecte del que estava previst, onze geògrafs i una geògrafa vam efectuar, sense cap problema, l'ascensió al Montmaneu,¹ cim de 495 m (gairebé sostre comarcal del Segrià), sortint a partir d'una cota de 240 m, fent un trajecte total d'uns 6 km. L'única dificultat es troba en la pronunciada rampa final (la punta), responsable del característic perfil punxegut de la muntanya (un tossal testimoni erosionat), que es fa visible des de bona part de la plana de Lleida, fins i tot des de Cubells o d'elevacions properes a Cervera. Per això alguna hipèrbole viquipediana gosa dir-ne Everest del Segrià.

En començar, encara amb llum, vam apuntar algunes dades remarcables de la zona, com ara la notable asimetria de la densitat de coberta vegetal que presenten les dues cares, sud i nord, de la muntanya. La visió nocturna de la llum urbana va permetre identificar un sensible continu de pobles en les proximitats del Segre, des de Lleida fins a Seròs. A banda d'aquesta il·luminació septentrional, també la columna de vapor de la nuclear d'Ascó feia de mirall reflector per la banda sud. Les llums vermelles dels molins de vent (la Granadella, Almatret...) completaven un paisatge nocturn una mica fantasmagòric.

Després de l'ascensió es van recuperar forces –molt gratament– a la Granja d'Escarp, el poble més immediat a la muntanya, riberenc del Segre, si bé val a dir que el cim o punta de Montmaneu pertany (per poc) a l'extens terme de

1. Hi ha vacil·lacions sobre la grafia correcta d'aquesta muntanya. En el mapa aixecat per l'Estat Major el 1865 figura com a Mont-Maneu i en la 1a edició del MTN com a Monmeneu. L'ICGC s'ha decantat darrerament per Montmaneu (així es visualitza a escala 1:5.000) però inicialment emprava Montmeneu (així figura a escala 1:25.000 i menors). Encara que l'ICGC l'anomena "Punta de Montmaneu" entenem que aquesta expressió només es aplicable al cim del con i no pas al conjunt de la muntanya. D'altra part, encara que l'ICGC retola els diversos monts (Montseny, Montnegre, Montsec, Montsant, Montsià...) sense article –a l'igual que les comarques–, és evident que en el llenguatge oral acostuma a ser-hi (excepte en el cas de Montserrat). Val a dir que, excepcionalment, l'ICGC empra l'article (el Mont, Massís del Montgrí, el Montmell...) i tampoc el pot defugir en denominacions oficials: Parc Natural del Montseny o PN del Montsant.

Seròs. En acabat ens vam atansar al que resta en peu de l'antic convent de Santa Maria d'Escarp, a la riba que pertany a Massalcoreig, en l'interfluvi de Cinca i Segre (l'Aiguabarreig). En allà la historiadora, M. Jesús Llaveró (Arxiu Històric de Lleida) ens va fer un excel·lent resum de la trajectòria històrica d'aquest cenobi d'origen cistercenc, la importància històrica del qual resta testimoniada en la subjecció fundacional que evidencia el mateix topònim del poble veí.

La satisfacció general per la sortida permet augurar la realització de properes edicions de la Nit de la Geografia per les terres de Lleida.

Fotos: Albert Pèlachs

Quiz geogràfic

Meritxell Gisbert Traveria

El passat 5 d'abril, en el context de la celebració de la Nit de la Geografia, un grup format per 20 persones vàrem portar a terme un Quiz geogràfic al bar pub Black Horse del barri del Born de Barcelona. Aquesta activitat, dirigida per membres del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, va posar a prova els coneixements geogràfics dels diferents alumnes que hi varen participar.

Aquesta proposta anava dirigida, principalment, a estudiants dels diferents graus de Geografia. Així doncs, es van aplegar fins a una vintena d'alumnes dels diferents cursos de Geografia de la Universitat de Barcelona disposats a respondre 40 preguntes de caire geogràfic.

Concretament, el funcionament del Quiz va ser respondre 4 tandes de 10 preguntes cadascuna per equips formats per 3 o 4 persones. Tots els equips es van anomenar sota un nom geogràfic, així doncs, a cada tanda de preguntes es coneixia la classificació per equips. Quan a les preguntes, algunes de les quals tenien opcions de resposta i altres no, podien ser de Geografia física, humana o regional i d'escala global, regional o local. En aquest sentit, per exemple, els alumnes havien de conèixer el nombre de barris de la ciutat de Barcelona, la comarca de Catalunya que no té un clima mediterrani o quina era l'espècie animal (d'entre quatre) que no es trobava al Pol Nord.

Finalment, l'equip guanyador va ser el dels Saprolits, els quals es van emportar un mapa de relleu de Catalunya, mapes topogràfics comarcals 1:50.000 de l'ICGC i una col·lecció de diccionaris de temes relacionats amb la cartografia. La resta de participants van ser guardonats amb mapes topogràfics 1:50.000 i, en el cas dels segons i tercers classificats, també amb els diccionaris. Cal destacar, que tot aquest material va ser donació del Departament de Geografia de la UB.

Després el repartiment de premis, Joan Albert López Bustins, cap d'estudis del Departament de Geografia de la UB, va fer una petita intervenció per parlar de la situació que viu actualment la Geografia i per informar de totes les activitats que es fan des dels departaments de les universitats. Posteriorment, Meritxell Gisbert, vocal de la Junta de la Societat Catalana de Geografia (SCG), va parlar de la SCG i de les activitats que s'hi porten a terme pels joves. A més, es va encoratjar als estudiants que proposessin activitats que els interessaria portar a terme per intentar-les tirar endavant des de la SCG.

Amb aquestes petites intervencions es van iniciar converses varies en petits grups entorn a la Geografia fins a les 00:00, quan es va donar per tancada l'activitat del Quiz geogràfic.

Foto: Meritxell Gisbert

* * *

Bicicletada nocturna per Barcelona

Andreu Blanch

El passat 5 d'abril, en el context de la celebració de la Nit de la Geografia, un grup format per 22 persones vàrem recórrer la ciutat de Barcelona amb bicicleta. Sota el nom de Bicicletada nocturna per Barcelona, la Delegació del Col·legi de Geògrafs de Catalunya i l'Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya, es varen sumar a la iniciativa de la Societat Catalana de Geografia de celebrar de forma lúdica la iniciativa d'àmbit Europeu de la Nit Geogràfica.

La proposta anava adreçada a aquelles companyes i companys del món de la Geografia i afins al coneixement del territori. Amb aquesta voluntat es va plantejar al llarg de la sortida, tres parades on es possessin sobre la taula diferents projectes o temes d'interès pel col·lectiu que relliguessin aquest deambular urbà que es va proposar. La idea fou unir alhora altres disciplines i sumar tant temes provinents de l'acadèmia com des del món professional de la Geografia aplicada.

L'itinerari va transcórrer des del nou Mercat de Sant Antoni fins al barri del Poblenou, tot passant per la Barceloneta i la façana marítima de la ciutat. El temps atmosfèric es presentà com un mal acompanyament però va permetre també moments difícils de repetir, com poder circular per la ciutat i la seva creixent xarxa de magnífics carrils bici, gairebé sense trànsit.

La primera parada fou al Mercat de Sant Antoni, on vàrem comptar amb la complicitat de tres membres de l'equip redactor de la superilla que s'ha implantat en aquest sector. En Carlos Domínguez, enginyer, i en Jordi Calvetó, arquitecte, ens van explicar des dels espais acabats de remodelar al voltant del Mercat de Sant Antoni, com han estat les actuacions al voltant del projecte de les superilles a la ciutat de Barcelona. En Marc Vila, geògraf, que va participar també durant el treball de camp en l'elaboració del projecte, va participar també en les explicacions durant aquesta primera parada. Les noves propostes de mobilitat i les intervencions realitzades en el mateix espai urbà van ser els elements que van lligar les explicacions i l'espai de conversa amb els assistents.

Aquesta primera parada va servir per començar a animar els debats que al llarg de la bicicletada es van anar produint també de forma esporàdica entre els assistents. Iniciant la ruta vers la façana litoral de la ciutat, de seguit vàrem poder circular per alguns dels nous carrils bici que ofereix la ciutat, i com s'han solucionat zones de difícil pas com la plaça de les Drassanes al final de Paral·lel.

Arribats a la Barceloneta, tot just preparats per a la següent xerrada, la pluja ja va fer acte de presència. Perfectament coordinats amb la meteorologia, vàrem passar 20 minuts aixoplugats escoltant la presentació que en Paulino Vallejo, geògraf, ens va fer sobre el treball de camp que des de l'empresa Solucions Geogràfiques es va realitzar pel Pla d'habitatges d'ús turístic del barri de la Barceloneta, i la problemàtica associada.

Un cop la pluja ens va deixar un respir, la comitiva ciclista va arrencar de nou per agafar el passeig Marítim direcció Besòs. Ja en plena nit, la frescor i la pluja van permetre una visió de buidor, poc habitual en aquest espai de la ciutat.

Enfilant la rambla del Poblenou, vàrem arribar a la parada final de l'itinerari. Just davant del Casino l'Aliança del Poblenou, entitat emblemàtica d'aquest antic barri industrial del litoral barceloní, en Lluís Frago, doctor geògraf de la Universitat de Barcelona, ens fa fer la darrera xerrada. Posats sobre la taula diferents exercicis professionals aplicats, fou molt interessant un element de transició que relligava professió i investigació en temes de comerç i ocupació i ús de l'espai urbà. Des de la temàtica de les terrasses, vàrem poder xerrar del comerç i més concretament del consum com a elements centrals en les polítiques urbanes.

La pluja va fer acte de presència al final de la darrera xerrada, obligant al grup a refugiar-se a l'entrada del Casino l'Aliança. La sortida s'havia allargat gairebé 30 minuts de l'horari previst, i en aquell moment es va donar per finalitzada l'activitat, agraint especialment als ponents i a tots els assistents la bona predisposició que es va produir al llarg de tot l'itinerari.

Un cop es va tornar a produir un espai sense pluja, el grup final de 12 assistents vàrem tancar l'acte amb una consumició final gentilesa de l'Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya, que va permetre un darrer espai per conèixer a tots els participants i intercanviar les darreres impressions, donant per tancada l'activitat de la bicicletada nocturna de la Nit de la Geografia.

Foto: Rafael Giménez Capdevila